

ROBERT K. WITTMAN

DAVID KINNEY

JURNALUL DIAVOLULUI

Alfred Rosenberg
și secretele celui
de-al Treilea Reich

Cuprins

Prolog: Seiful.....	13
---------------------	----

PIERDUT ȘI RECUPERAT: 1949-2013

1. Cruciatul	25
2. „N-a mai rămas nimic“	49
3. „Să pătrunzi în mintea unui suflet întunecat“	75

VIETI ÎN CUMPĂNĂ: 1918-1939

4. „Copiii vitregi ai sorții“	101
5. „Cel mai hulit ziar din țară!“	117
6. Căderea nopții	155
7. „Calea lui Rosenberg“	185
8. Jurnalul	219
9. „Manevre inteligente și coincidențe fericite“	243
10. „Încă nu mi-a sosit vremea“	255
11. Exil în Toscana	283
12. „Am cucerit inima vechiului partid“	307
13. Evadare.....	331

RĂZBOIUL: 1939-1946

14. Povara viitorului.....	347
15. În căutarea unui rost.....	369
16. Hoți în Paris.....	381

Respect pentru oameni și cărți

17. „Rosenberg, a sosit clipa ta de glorie“	417
18. „Misiuni speciale“	449
19. Destinul nostru tragic, aparte	481
20. Naziștii de vizavi.....	493
21. Ministerul Haosului.....	505
22. „O ruină“	535
23. „Credincios până la capăt“	563
Epilog	627
Mulțumiri	630
Anexă A: Cronologia celui de-al Treilea Reich	632
Anexa B: Lista personajelor.....	636
Bibliografie selectivă.....	641
Index.....	659

Prolog: Seiful

Palatul din vârful colinei străjuia peisajul rural bavarez atât de pitoresc, încât era cunoscut ca Gottesgarten – Grădina Domnului.

Castelul Banz domina satele și fermele presărate de-a lungul râului șerpuit. Întinsele sale aripi de piatră luceau aurii în bătaia soarelui, iar cele două turle ascuțite de cupru se înălțau suav spre cer, deasupra bisericii baroce. Era un loc cu tradiție milenară: centru de negoț, cetate fortificată pentru a ține piept invadatorilor sau mănăstire benedictină. Prădat și distrus în războaie, castelul fusese reconstruit cu opulență pentru familia regală Wittelsbach. Un întreg alai de regi, duci, ba chiar și kaizerul Wilhelm al II-lea, ultimul împărat al Germaniei, îi înnobilaseră sălile luxoase cu prezența lor. În primăvara anului 1945, acest colos de piatră era avanpostul bine-cunoscutului grup operativ SS care prădase Europa ocupată întru gloria celui de-al Treilea Reich.

Pe tot cuprinsul Germaniei, naziștii ardeau documente oficiale cu caracter sensibil, înainte ca acestea să fie

Respect pentru oameni și cărți

confiscate și folosite împotriva lor. Birocrații care nu găseau puterea să le dea foc le ascundeau prin păduri, prin mine, castele și palate precum Banz. Țara era presărată cu arhive uriașe, pline de secrete gata să cadă în mâinile Aliatilor: documente detaliate ce urmau să scoată la iveală încălcata birocrație germană, strategiile necruțătoare ale armatei, precum și proiectul obsedant al naziștilor de a curăța Europa o dată pentru totdeauna de „elementele ei indezirabile“.

În a doua săptămână a lunii aprilie, trupele Armatei a III-a Americane, aflate sub comanda generalului George S. Patton, și ale Armatei a VII-a Americane, aflate sub comanda generalului Alexander Patch, au pus stăpânire pe regiune. Trecuseră Rinul cu câteva săptămâni în urmă și de-atunci măturau regiunile apusene ale ținutului pustiit¹, fiind încetinite doar de podurile distruse, de stavile improvizate și de mici grupuri de soldați prea încăpățânați să depună armele. Au trecut prin orașele nivelate de bombardamentele Aliate. Au întâmpinat săteni cu priviri pierdute și case deasupra cărora nu mai flutura svastica nazistă, ci cearșafuri sau fețe de pernă albe. Armata germană se destrămase aproape complet. În trei săptămâni și jumătate, Hitler avea să-și afle sfârșitul.

La scurt timp după descinderea în regiune, americanii au întâlnit un aristocrat extravagant cu monoclu și cizme

¹ *After Action Report, Third US Army, 1 August 1944 – 9 May 1945, vol. 1: The Operations*, p. 337

Respect pentru oameni și cărți

Înalte, lustruite. Kurt von Behr petrecuse războiul la Paris¹, jefuind colecții private de artă și devalizând mobila din casele a zeci de mii de evrei din Franța, Belgia și Olanda. Puțin înainte de eliberarea Parisului, el și soția sa fugiseră la Banz cu sutele de comori furate, într-un convoi de unsprezece mașini și patru camioane de mobilă. Von Behr voia să ajungă la o înțelegere cu americanii.

S-a deplasat în Lichtenfels, un orașel din apropiere, unde a intrat în legătură cu un ofițer american pe nume Samuel Haber. Se părea că von Behr se obișnuise cu traiul regesc² de sub bolțile ornate ale palatului. Dacă Haber îl lăsa în plata Domnului, von Behr se angaja să-i pună la dispoziție o arhivă secretă de documente naziste.

Americanul s-a arătat interesat de propunerea lui. Deoarece informațiile operaționale erau la mare căutare și crimele de război urmau să fie judecate cât de curând, forțele Aliate primiseră ordin să depisteze și să recupereze cât mai multe documente germane. O unitate de spionaj militar G-2 din armata lui Patton primise această sarcină³. Până la sfârșitul lunii aprilie, agenții săi aveau să captureze nu mai puțin de treizeci de tone de documente naziste.

Urmând pontul lui von Behr, agenții americani au urcat dealul și au pătruns în incinta palatului pentru o

¹ Dreyfus și Gensburger, *Nazi Labour Camps*, p. 9, p. 130.

² Marguerite Higgins, „Americans Find Nazi Archives in Castle Vault“, *New York Herald Tribune*, 24 aprilie 1945.

³ G-2: *After Action Report, Third US Army, 1 August 1944 – 9 May 1945*, vol. II: *Staff Section Reports*, p. G-2 47.

întrevedere cu nobilul german. Acesta i-a condus cinci etaje sub nivelul solului, unde, în spatele unui perete fals de beton, se ascundea un maldăr impresionant de documente naziste cu caracter secret. Hârtiile se găseau într-un seif gigantic. Cele care nu încăpuseră acolo zăceau împrăștiate pe podeaua încăperii.

Odată ce secretul a fost dezvăluit și realizând că stratagema sa nu avea să-l salveze de la nenorocirile aduse de înfrângerea umilitoare a Germaniei, von Behr s-a hotărât să părăsească scena în stil de mare actor. A îmbrăcat una dintre uniforme sale extravagante și a purces în dormitorul conjugal, însoțit de soția sa. Cei doi au înălțat paharele de șampanie îmbogățită cu cianură și au ciocnit pentru sfârșitul sfârșiturilor. După cum scria un corespondent de presă american, „acest episod conține toate elementele melodramatice după care liderii naștiți se dau în vânt“.

În acest scop, cuplul nobil alesese un vin de colecție, dintr-un an cu o simbolistică aparte¹: 1918, anul în care patria lor iubită fusese îngenunchată la capătul altui război mondial.

Documentele descoperite în seif îi aparțineau lui Alfred Rosenberg, cel mai de seamă ideolog al lui Hitler și vechi membru al Partidului Nazist. Rosenberg asistasese la zilele de început ale partidului, în 1919, când mai mulți naționaliști germani, cuprinși de-o furie amară, și-au găsit liderul în persoana lui Adolf Hitler, un veteran vagabond

¹ Higgins, „Americans Find Nazi Archives“.

Respect pentru oameni și cărți

și bombastic al Primului Război Mondial. În acea noapte de noiembrie, în 1923, când Hitler a încercat să răstoarne guvernul bavarez, Rosenberg a descins în berărie alături de eroul său. Se afla în Berlin zece ani mai târziu, când partidul a pus mâna pe putere și a început să-și persecute dușmanii. A luptat alături de naziști pentru a remodela Germania după chipul și înfățișarea lor. I-a însoțit până la capăt, când sorții războiului s-au întors împotriva lor și viziunea lor bolnavă s-a năruit.

În primăvara lui 1945, când au început să răsfoiască prin muntele de documente naziste (printre care se aflau 250 de volume de corespondență oficială și personală), anchetatorii au făcut o descoperire importantă: jurnalul personal al lui Rosenberg.

Mărturiile scrise de mână se întindeau pe cinci sute de pagini, unele legate în caiete, cele mai multe pe foi separate. Jurnalul începe în 1934, la un an după ascensiunea lui Hitler la putere, și se încheie un deceniu mai târziu, la câteva luni după sfârșitul războiului. Dintre cei mai de seamă reprezentanți ai celui de-al Treilea Reich, doar Rosenberg, Joseph Goebbels – ministrul propagandei – și Hans Frank – necruțătorul guvernator-general al Poloniei – au lăsat în urmă jurnale similare¹. Ceilalți, printre care se numără și Hitler, și-au dus secretele în mormânt. Jurnalul lui Rosenberg avea să scoată la lumină regimul de funcționare a

¹ Jurnalele lui Himmler, cele care au supraviețuit, se termină în 1924. Multe dintre personajele mai puțin importante al celui de-al Treilea Reich au ținut jurnale.

Respect pentru oameni și cărți

Reichului din perspectiva unui individ aflat vreme de 25 de ani în eșaloanele superioare ale orânduirii naziste.

Rosenberg nu s-a bucurat de aceeași notorietate în afara Germaniei precum Goebbels sau Heinrich Himmler, șeful serviciilor de securitate SS, sau Hermann Göring, dirijorul economiei nemțești și comandantul forțelor aeriene. Dimpotrivă, a fost nevoit să se lupte cu greii birocrăției naziste pentru autoritatea care credea că i se cuvine. S-a bucurat însă de sprijinul Führerului de la început până la sfârșit. Gândeau la fel în privința chestiunilor importante, iar Rosenberg i-a fost întotdeauna credincios. Hitler l-a numit într-o serie de funcții de conducere în partid și în aparatul de stat, elevându-i statutul public și asigurându-i totodată o poziție extrem de influentă. Era detestat de rivalii săi din Berlin, însă membrii de rând ai partidului îl considerau drept una dintre figurile marcante ale nazismului: iată un mare gânditor la care pleca urechea însăși Führerul.

Amestecul lui Rosenberg în multe dintre nelegiuirile naziste avea să fie ulterior dovedit. A orchestrat jaful operelor de artă, al arhivelor și al bibliotecilor din Paris și până în Cracovia și Kiev, o pradă generoasă care avea să fie descoperită de către specialiștii Aliaților în castelele și ocnele de sare nemțești.

În 1920 i-a vârat în cap lui Hitler ideea perfidă că în spatele revoluției comuniste din Uniunea Sovietică se afla o conspirație mondială a evreilor, idee pe care avea s-o repete la nesfârșit. Rosenberg a fost principalul susținător

Respect pentru oameni și cărți

al teoriei la care avea să apeleze Hitler, două decenii mai târziu, pentru a justifica nimicitorul război purtat împotriva sovieticilor. În zorii invaziei Uniunii Sovietice, Rosenberg garanta că războiul va fi „o adevărată revoluție mondială de purificare biologică“, ce va eradica o dată pentru totdeauna „toți microbii rasiali ai jidanilor și ai lacheilor acestora“¹. În primii ani ai războiului din Răsărit, când trupele germane țintuiseră Armata Roșie la porțile Moscovei, Rosenberg s-a aflat în fruntea forțelor de ocupație care au terorizat Țările Baltice, Belarusul și Ucraina, iar ministerul său a colaborat cu trupele de exterminare conduse de Himmler² în vederea masacrării evreimii din est.

Nu în ultimul rând, Rosenberg a pus bazele Holocaustului. Ideile sale înveninate despre evreime au început să vadă lumina tiparului în 1919, iar în calitate de redactor-șef al oficiosului de partid a semnat numeroase articole, pamflete și cărți menite să răspândească acest mesaj al urii. Ulterior, Rosenberg avea să devină reprezentantul lui Hitler pe probleme ideologice, fiind întâmpinat cu steaguri și urale prin toate orașele și satele Germaniei. Opera sa de căpătâi, intitulată *Mitul secolului XX*, a fost vândută în peste un milion de exemplare și a fost considerată, alături de *Mein Kampf*, o lucrare fundamentală pentru doctrina nazistă. Rosenberg și-a ticsit scrierile greoaie cu noțiuni

¹ Office of the U.S. Chief of Counsel for the Prosecution of Axis Criminality, *Nazi Conspiracy and Aggression*, vol. 5, pp. 554-557.

² Vezi Ernst Piper, „Vor der Wannsee-Konferenz: Ausweitung der Kampfzone“, *Der Tagesspiegel*, 11 decembrie 2011.

învechite despre rasă și istorie, împrumutate de la alți pseudo-intelectuali, pe care le-a contopit într-un sistem aparte de convingeri politice. Liderii locali și regionali de partid i-au mărturisit că în nenumăratele lor cuvântări l-au urmat aproape cuvânt cu cuvânt.

„În operele mele – se mândrea Rosenberg în jurnal – au descoperit deopotrivă o călăuză și un strigăt de luptă.”¹ Rudolf Höss², comandantul lagărului de concentrare de la Auschwitz, unde au fost exterminați peste un milion de oameni, spunea că trei oameni l-au ajutat să facă față psihologic sarcinii sale: Hitler, Goebbels și Rosenberg.

În cel de-al Treilea Reich, tezele ideologilor puteau fi puse în practică, iar ideile lui Rosenberg au avut consecințe letale.

„Mă cuprinde iarăși furia când mă gândesc la cât rău au făcut acești paraziți de jidani Germaniei”³, nota în jurnal în 1936. „Am, în schimb, o singură satisfacție: că am făcut tot ce mi-a stat în putință să dau uneltirile lor în vileag.” Ideile lui Rosenberg au conferit temeieri raționale și legitimitate uciderii a milioane de oameni.

În noiembrie 1945, la Nürnberg lua ființă un Tribunal Militar Internațional extraordinar ce urma să-i judece pentru crime de război pe cei mai notorii dintre liderii naziști rămași în viață. Rosenberg se afla printre aceștia. Procurorii și-au construit dosarele pornind de la

¹ Jurnalul lui Rosenberg, 23 august 1936.

² Gilbert, *Nuremberg Diary*, pp. 267-268.

³ Jurnalul lui Rosenberg, 23 august 1936.

nenumăratele documente germane capturate de Aliați la sfârșitul războiului. Hans Fritzsche, acuzat de crime de război în calitate de șef al Departamentului de Știri din cadrul Ministerului Propagandei, i-a mărturisit unui psihiatru din închisoare, în timpul procesului, că Rosenberg jucase un rol esențial în formarea gândirii lui Hitler în anii '20, înainte de ascensiunea naziștilor la putere. „În opinia mea, Rosenberg a avut o influență uriașă asupra lui Hitler în perioada în care Hitler mai avea o brumă de limpezime în gândire“, declara Fritzsche, care avea să fie achitat la Nürnberg și condamnat ulterior la nouă ani de închisoare de un tribunal german însărcinat cu denazificarea. „Rosenberg e important pentru că ideile sale teoretice au devenit realitate, grație lui Hitler... E tragic că elucubrațiile lui Rosenberg au fost puse până la urmă în practică.“

Potrivit lui Fritzsche, dintr-un anumit punct de vedere, Rosenberg „poartă cea mai mare responsabilitate dintre toți cei care se află astăzi pe banca acuzaților“¹.

În cadrul procesului, procurorul-șef american, Robert H. Jackson, l-a numit pe Rosenberg „marele apostol al rasei superioare“². Rosenberg a fost găsit vinovat de crime de război și astfel, la 16 octombrie 1946, a fost spânzurat la miezul nopții.

În deceniile următoare, istoricii care au încercat să pătrundă ițele celei mai mari nenorociri ale secolului au

¹ Goldensohn, *The Nuremberg Interviews*, pp. 73-75

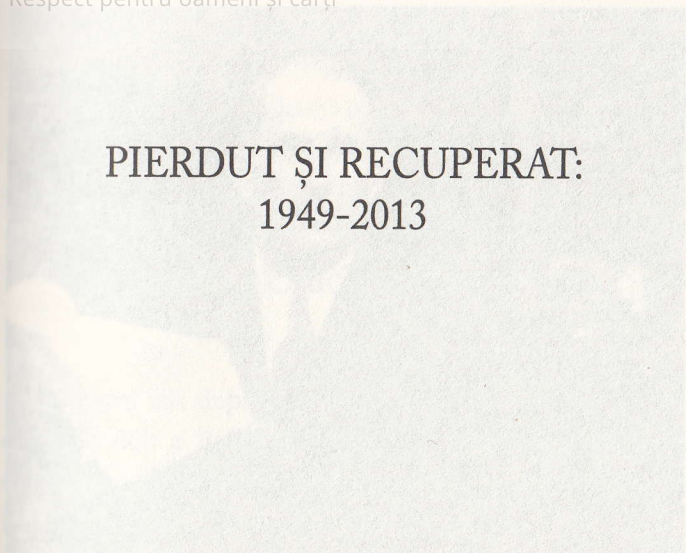
² Declarația finală a lui Robert Jackson, procurorul general al Americii, *Trial of the Major War Criminals*, p. 416.

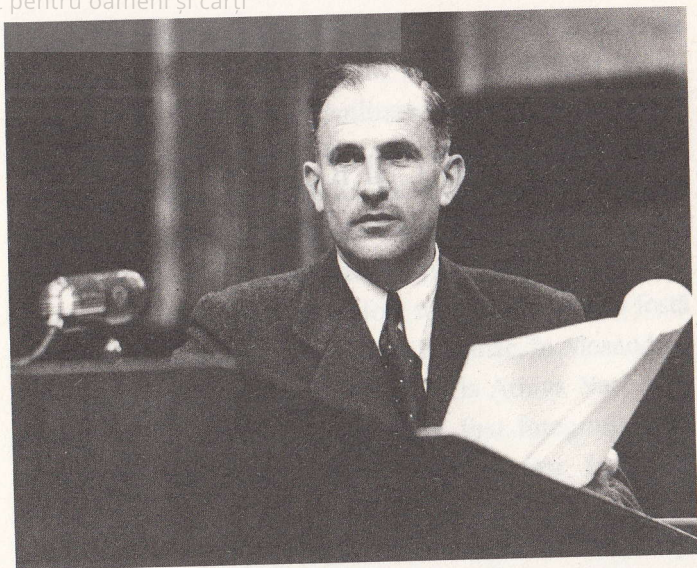
cercetat cu atenție milioanele de documente recuperate de Aliți la finele războiului. S-au confruntat cu o documentație vastă: secrete militare, inventare detaliate ale prăzii de război, jurnale private, documente diplomatice, transcrierile unor convorbiri telefonice și stenograme birocratice terifiante despre genocid. Odată cu încheierea proceselor, procurorii americani și-au închis birourile, iar documentele capturate au fost transportate într-o fostă fabrică de torpile de pe malul râului Potomac, în Alexandria, Virginia, de unde urmau să fie trimise la Arhiva Națională pentru a fi înregistrate. După ce au fost fotografiate pe microfilm, majoritatea originalelor au fost înapoiate Germaniei.

Însă ceva s-a petrecut cu jurnalul secret al lui Rosenberg: n-a ajuns niciodată în Washington. N-a fost niciodată transcris, tradus sau studiat în întregime de istoricii celui de-al Treilea Reich.

La patru ani după descoperirea sa în seiful bavarez, jurnalul a dispărut.

PIERDUT ȘI RECUPERAT: 1949-2013

Procurorul Robert Kempner, în Palatul Justiției din Nürnberg
(Muzeul Holocaustului din SUA, prin bunăvoința lui John W.
Mosetithal)

Cruciatul

La patru ani după încheierea războiului, un procuror din Sala 600 a Palatului Justiției din Nürnberg aștepta citirea sentințelor. Acestea reprezentau verdictul final împotriva criminalilor de război naziști puși sub acuzare de americani, iar Robert Kempner era profund interesat de rezultatul procesului.

Bătăios, perseverent, neobosit vânător de relații și mare amator de intrigi, acest avocat de 49 de ani ținuse mereu bărbia sus, invitându-și parcă adversarii – și nu puțini îi purtau sâmbetele – să-și încerce norocul.

Cu toate că nu avea un fizic impunător – 1,70 m și început de chelie –, personalitatea lui Kempner împărțea mereu oamenii în două tabere. În funcție de cum te raportați la el, Kempner era charismatic sau ostentativ, hotărât sau fixist, justițiar sau un bătăran meschin.

Kempner se războise aproape 20 de ani cu Hitler și cu naziștii, dintre care ultimii patru ani în orașul devastat de megalomania Führerului și de bombardamentele Aliaților. Lupta lui a fost deopotrivă solitară și parte dintr-o poveste